

LA DAVALLADA DE PICASSO

L'aspecte d'una persona, i sobre-tot el seu rostre, ens revela d'una manera gairebé escandalosa la seva intimitat humana. Com podem observar a cada pas, cadascú "fa cara" d'allò que íntimament és. L'expressió facial ens permet d'endevinar conductes i capteniments, àdhuc dedicacions professionals de tota una vida.

Doncs bé, l'efígie, els trets fisonòmics -interessantíssims, no cal pas dir-ho- de Picasso s'aproximen molt, fixeu-vos-hi, amb els típics d'aquell personatge estandarditzat que forma part essencial de l'espectacle circenc i que anomanem el pallaso; mot que, d'altra banda rima perfectament amb el nom de l'il.lustre malagueny, i potser no per atzar, car es pot dir que se'l donà ell mateix, eliminant dels tres termes del seu nom de registre civil, Pablo Ruiz Picasso, els primers elements, que són els que normalment utilitzem.

Si un hom no sabés res de l'obra pictòrica picassina -una obra ingent i aclaparadora, profusament difosa per tot el món en directe i en còpia-, i havent-li mostrat el personatge o alguna de les seves fotografies, hagués d'endevinar quina era l'activitat professional que li esqueia, no m'estranyaria gens que afirmés que es troba davant d'un clown, d'un pallaso, però, això sí, un pallaso amb uns ulls terriblement escrutadors.

No són, en tot cas, els de Picasso, els trets fisonòmics característics d'un pintor -vull dir d'un artista pintor-. I això no deixa d'ésser curiosíssim i remarcable. Perquè, de fet, ho és de pintor, i no pas dels de minsa fama o d'escàs predicament, sinó el número u, el pintor més celebrat del nostre segle, el geni per antonomàsia, valgui l'expressió, de la pintura dels nostres dies i potser de sempre.

Sense minusvalorar -Déu me'n regard- l'art, els mèrits i la qualitat entranyablement humana dels pallasos comparant-los amb els que cal atribuir a un pintor, cal subratllar que, essent pintor i clown dos tipus ben diferents, amb uns terrenys d'ac-

tivitat precisos i delimitats per a cada un d'ells, tanmateix resulta significatiu que, en algun subjecte de tanta entitat, puguem confondre'ls.

Admetent com a vàlida aquesta ambigüitat facial de Picasso, a la qual concedeixo no poca importància, jo em pregunto: ¿com podia realitzar una obra pictòrica seriosa, consistent, "comme il faut", un histriò còmic que empunya els pinzells?

Del bohemí d'"Els quatre gats" al pintor consagrat pels seus genials dibuixos i pintures d'uns quants anys més ençà, i celebrat unànimement en els darrers anys de la seva vida, hi ha tot un procés, que, contràriament al que hom podria esperar, no fou de bo en millor.

Mireu-vos, si us plau, les obres dels seus darrers anys. Us trobeu davant un espectacle cada vegada més trist, davant d'uns traços i unes pinzellades cada vegada menys intel.ligibles i més desplaents. Entre els centenars -vull dir milers- de mamarratxades amb què ens obsequia el Picasso dels darrers anys, en trobem moltes que poden arribar a irritar-nos, enmig d'algunes, ben poques, que encara tenen una certa vivacitat, que contenen alguns "gags" estimables i algun raconet que, aïlladament considerat, fins i tot fa bonic.

Devia sentir Picasso que a les seves velleses, la pallasada habitual -potser genial- no esqueia. Mentre podia pintar menat només pel seu caprici, llibèrrimament, ho feia, i en paus. Es tractava d'una activitat genuïnament lúdica que la gent li aplaudia. A més... qui no li agradi, que ho deixi! Però en la seva maduresa i més encara en la seva senectud, quan vol pintar per a identificar-se amb la seriositat general, li costa trobar el llenguatge apropiat, i jo diria que no se'n surt airosamnet. Després de suar-hi molt, de fer nombrosos plantejaments i esbosos dels seus quadres, ens dóna quelcom híbrid, caricaturesc, sense suc ni bruc, aberrant, gairebé demencial.

I és que potser, desconeixent

Foto de David Douglas Duncan

-segueixo en la idea del pallaso- per no haver-la emprada des de molts anys ençà, la llengua que hom utilitza en l'art pictòric a l'abast de la majoria dels mortals, el Picasso provecte i valetudinari perd confiança en si mateix i va aprimant el seu exultant verb propi i acaba expressant-se en un esperanto químicament pur. Si, com l'esperanto, el llenguatge que utilitza en les seves darreres etapes és artificial, sense sang, fred, glacial. Com ocorre amb aquella llengua inventada pel doctor Zamenhof, les obres de Picasso "sonen" una mica a tothom, tothom endevina més o menys cap a on van. Però res mes. Algú ha parlat -em refereixo al títol expressiu del llibre de John Berger- d'ascensió i davallada de Picasso. Potser caldria ja començar a desfer el mite que s'ha forjat a l'entorn d'un nom, encara que aquest nom i la persona que se l'ha posat ens siguin d'alguna manera entranyables.

Donant una mica de perspectiva a la qüestió i intentant explicar-nos la raó de l'evolució negativa de l'art picassà, hauriem de considerar el paper que ha jugat realment aquest artista en el context del seu món, que és el nostre. Aquest món que, com sa-

COMELLAS
sala d'art

C/. CONVENT, 110 (PLAÇA MARCET) - SABADELL

bem, l'ha posat pels núvols com a monstre genial o demiurg mereixedor d'un lloc d'excepció dins la història de l'aventura humana.

El fet és que, a partir d'un determinat moment -superada ja l'època "blava" i les d'altres colors i, més concretament, des del "cubisme" ençà- Picasso es dedica a fer pallassades plàstiques a l'engròs i, segurament per la genialitat innegable del seu autor, tenen èxit. Envalentonat i amb una murrieria no dissimulada, de vegades amb cinisme, emprèn, com un joc innocent, la trencadissa general, que és cada dia més celebrada arreu. El seu diguem-ne art se surt de mare i es llença decididament pel camí de la desbarrada, deformant, triturant, esmicolant, destruint tot el que té a mà (recordem la seva sèrie famosa de Les Menines d'un tal Velázquez).

En aquesta activitat desenfrenada, que durarà anys, i amb alts i baixos de sensatesa, no hi ha qui li passi la mà per la cara. Si els seus contemporanis l'accepten i el celebren, com hom pot constatar en l'abundant bibliografia laudatòria que ha suscitat la seva obra i l'alta, fabulosa, cotització dels seus quadres, deu haver-ni una certa adequació entre l'"art" destructiu de Picasso i els aires de destrucció i ensorrada que bufen pertot arreu, reveladors d'una crisi profunda de civilització, ofegats cada vegada més els valors humans -l'humanisme genèric que ens és propi- per l'embranchada irrefenable i avasalladora de la tecnologia, de la qual la humanitat sembla haver perdut el control i que ens mena a un món que no sembla massa apte per als homes.

Portat per uns impulsos que em semblen senzillament irracionals, i potser sense adonar-se de la transcendència de la seva alegre cursa "artística" desbocada, Picasso contribueix en gran mesura, des del seu terreny i des del pedestal de la seva fama, al corrent destructiu que s'ha emparat del món i que desmbocarà no sabem pas on.

Pere Roca Garriga

ESTEVE VALLS BAQUÉ: ESBANTIMENTISME

Si Leonardo havia parlat de la pintura com a "cosa mentale", aquest nostre artista -i nostre amic- ho corrobora. Perquè ell és capaç, genial com és, d'inventar qualsevol dimensió. I, més encara, dur-la a la realització, encara que sigui una realització esquemàtica, de línies inarticulades.

Indiquisme, esbantimentisme : "cosa mentale", però també visible i perceptible.

Valls Baqué és estilista i és genial. I ho fa palès quan explica les seves coses -coses mentals- i es fa difícil d'entendre per a la gent de peu pla. Perquè, a veure: està ell als llimbs?... Ca! ell està on està el seu art, que és el seu món, un món ple de les seves il·lusions i de les seves cabòries, on crea els seus "ismes" i les seves "dimensions"...

"L'artista-pensador", el "filòsof-artista", "l'artista-teoritzant"... Qualsevol penjament li és aplicable a Valls Baqué.

La seva obra, d'uns anys ha, té un "procés metafísic". Ha arribat a una síntesi, a una concreció, a una esquematització -summum d'un procés creatiu, recreatiu fora de tota gratuïtat- que fa pensar i es fa admirar... Que el seu "lèxic artístic" se'ns fa quasi intraduable no és problema seu: és problema nostre. Ell ja s'ha esforçat per crear-lo; a nosaltres ens cal, si de cas, voler-lo entendre. Ell ha estat l'actiu.

Les seves dues últimes mostres (primavera de l'any passat a l'Acadèmia de Belles Arts i la d'enguany al Museu d'Art de Sabadell) han estat a base d'una sola obra; una solitària i convergent obra.

De la primera ja ens va fer un comentari-crític Jordi Roca (Quadern nº 21). Volem, però, ara, transcriure el final de l'article que li ha dedicat Maria-Josep Balsach, publicat a l'AVUI (11-4). "De lluny (només passat el llindar de la porta) hom veu només un llenç -penjat al bell mig de la sala- absolutament blanc. A mesura que ens hi apropem comencem a entreveure una silueta (obnubilació?). A tres pams, la imatge apol·linia és ja un entrellat d'indicacions i ens deixa veure la seva factura. La il·lusió s'ha esvaït. Hem topat amb l'esquelet esbatut i se'ns ha potenciat el record".

GOIGS

LA MARE DE DÉU DE RIUSECH

El desembre de 1974, foren editats uns Goigs a la Mare de Déu de Riusech. Els patrocinà Mons. Ramon Daumal, bisbe auxiliar de Barcelona. (Fou Rector de la Parròquia de la Puríssima Concepció de Sabadell).

Aquests Goigs són la tercera edició d'aquesta advocació. Els primers es van editar quan la Imatge era venerada a la seva església romànica, fins el 1868, segons Mn. Josep Maria Canals i Lamiel. La imatge, gòtica, que sembla ser del segle XIV. La troballa se situa vers el 1635. Es va traslladar, el 1874, a la Parròquia de la Puríssima Concepció i, finalment, fou venerada a l'altar del Santíssim, fins el 1956.

Mossèn Joaquim Guiu els cita i els reproduïx en la seva monografia "La Parròquia de la Puríssima Concepció" editada per la Biblioteca Sabadellenca, el 1930. El lloc és conegut des de 995 i Mn. Guiu esmenta que en les donacions fetes al cenobi de Sant Cugat del Vallès, Silvestre II, el 1007, Benet IX en 1038, parlan de la casa Rivo-sicco "Riusech". Trobem que el bisbe Gilabert de Barcelona, l'any 1054, consagrà l'església de Sant Pau de Narbona i que el 1307, ja es parlava, concretament, del toponímic Sant Pau de Riusech.

Els Goigs són anònims i la música és la melodia popular. La Biblioteca Sabadellenca, en 1930, va fer-ne la segona edició, dintre la col·lecció "Els Nostres Goigs" núm. 19, quan, llavors, se li donava culte a l'esmentada parròquia de la Puríssima.

Aquesta imatge, actualment, resta retirada de la veneració dels fidels i guardada en l'interior de la citada parròquia. Crec que els sabadellencs veurien amb satisfacció que, almenys una vegada l'any, es posés a la veneració i després de la missa cantar els Goigs, tornant així a una antiga tradició i renovant més de nou-cents anys de història, ja que la consagració data de primers del segle XI. Era el tercer diumenge de maig, la data en que se celebrava l'aplec -del 1578 al 1628- i en processó es complia el "vot del poble".

Jaume Busqué i Marçet

Es una gentileza de

Ramona

MARCS I MOLLURES

Pérez Galdós, 36
Telèfon: 726 84 16 - SABADELL